

Több szénért

A kollektív szerződés szerint február 22-én pihenőnap járna a tatabányai bányászoknak. A hosszan tartó hideg miatt azonban az átlagosnál lényegesen több szén fogyott, s ezért a szénmedence dolgozói úgy határoztak, hogy nem tartanak szabad szombatot.

Hasonlóképpen a fogyasztók, illetve a kereslet igényeihez igazították a „szabad szombatok” menetrendjét a dorogi szénbányáknál is. A most munkával töltött szabad szombatokat a nyári hónapokban kapják meg a bányászok. (MTI)

Egy tsz-ből egy évben:

Ötvenhat vagon csirkehús

Öt évvel ezelőtt egyesült két gyenge szegedi termelőszövetkezet, a Dózsa és a Tancsics Tsz. Az egyesült nagygazdaság Móra Ferenc nevével viseli, s méltóképpen. A tavalyi esztendő „mérlegét” tegnap, szombaton ismertette a vezetőség a tagság egyik felével a tsz központjában, a „Csirkecsárdában”.

Szili Antal tsz-elnök elmondta, hogy termőföldjük nagysága 2630 katasztrális hold, 300-zal kevesebb, mint régebben volt. Az alsóvárosi, a rókusi és a Szatymaz határáig nyúló földeken gazdálkodnak 518 taggal, akik közül 351-en rendszeresen részt vesznek a közös munkában. A zárszámado közgyűlés beszámolójából kiderült, hogy

az elmúlt öt esztendő alatt soha nem remélt eredményeket ért el a Móra Ferenc Tsz.

amely eddig is, s ezentúl is a mezőgazdasági termelést tartja legfontosabb feladatának, ezen belül pedig az állattenyésztést és a növénytermelést.

Tavaly komoly nehézséget okozott a mostoha időjárás, amikor legjobban kellett volna, akkor nem esett az eső. Terméseredményeik mégis elismerésre méltóak: búzából 28 mázsát takarítottak be holdanként, őszi árpából 22,9 mázsát, kukoricából pedig 32,7 mázsát május morzsoltban számítva. Ezek a terméseredmények még jó időjárás esetén is kiemelkedőnek számítanak.

Állattenyésztésükben a csirke viszi a főszerepet.

Tavaly több mint 400 ezer darab csirkét adtak el, 56 vagon finom csirkehúst kapott gazdaságukból a lakosság. Szarvasmarha- és sertésállományuk, sajnos, nem túl jelentős. A tavalyi év elején úgy gondolták, hogy 31 millió forintot kapnak termékeikért, ezzel szemben a gazdaság árbevétele 37 millió volt. Érdemes részletezni: a növénytermelésből 12,2 millió (valamikor ennyi volt a két gyenge tsz összes évi bevétele), állattenyésztésből pedig 17,6 millió volt a bevétele. A számok is bizonyítják, hogy a Móra Ferenc Tsz gazdálkodására

a mezőgazdasági tevékenység a jellemző,

nem pedig a különféle ipari munka.

A jól gazdálkodó közösség tagjai is megtalálták a számításukat: egy munkaegységért 35–40 forintot ért, s az egy napi munka után járó jövedelem meghaladta a száz forintot. A napi 105 forintos kereset viszont már meghaladja az ipari munkások keresetét. A tsz közös vagyona is számottevően gyarapodott, s ma már eléri a 42,5 milliót, amelyből a tiszta vagyon értéke 27,5 millió forint.

A tegnapi részközgyűlésen

OLAJOSOK – PIHENŐBEN

Kiskundorozsmához 1965-ben ragasztották az Alföldi Kőolajfűrészi Üzem szegedi üzemegységének 600 személyes munkásszállását. Itt laknak azok az emberek, akik úgy teleültették a környéket olajkutatkkal, hogy ma holnap igaza lesz a viccelődőknek: szinte „köztes-növényként” található.

Van az országban ennél kisebb lélekszámú falu is. A kis községek egyik jellemzője, hogy ott mindenki ismer mindenkit. Itt az tűnt fel először, hogy az egyik gépkocsivezető az ajtó névjegyzékéről olvassa fel szobátár-

sai nevét is. Gaál Miklós bácsi már jobban ismeri környezetét. A „barakkjából” a vele egy szobában lakókon és a portásokon kívül is ismert név szerint egy embert.

Csontos Szabolccsal, az üzemi szakszervezeti bizottság titkárával járom sorba az előregyártott elemekből készült épületeket, hogy megtudakoljam, mivel tölti szabad idejét az otthonától távol élő, hóban, sárban és olajtűznél egyaránt helytálló olajbányász.

A művelődési házba térünk be először. Szép és tiszta nagyterem fogad, zenekari pódiummal, televízióval, rex- és biliárdasztallal. Külön fotolaboratórium, stúdió és pöttömke könyvtár kapcsolódik a nagyteremhez. A Szakszervezetek Megyei Tanácsa szervezésében működő művészbrigád műsorát 170 ember hallgatta meg. Kint kézilabdapálya, előkészületben pedig röplabda- és tekopálya.

Szép ez a törekvés, szemmel látható az igekezet, hogy sokat akarnak nyújtani az embereknek. Van KRESZ-szabadegyetem, nagy létszámú politikai oktatás, szervezés alatt a balesetvédelmi munkasakadémiai sorozat.

De most délelőtti van, senki sincs a művelődési házban. Csak délután négykor nyit. A tévé műsoráig lehet használni a rendelkezésre álló eszközöket, de akkor a többség kedvéért mindent abba kell hagyni.

A lakószobában a fekvő pihenésen kívül mást nem nagyon lehet csinálni, hiszen mindig van valaki, aki az al-

vásban soros éppen. Igaz, hogy a lehetőség legvégső határáig elnézőek egymás iránt, nem itlik le azt a bácsit se, aki citerát hozott magával hazulról, és néha néha pengeti is.

Az itt lakó embernek rengeteg a szabad ideje — mondja Gaál Miklós. Az ellátás is kitűnő. Hideg-meleg vizes fürdési lehetőség, állandóan, kényelmes fekvőhely, de a szórakozási lehetőségekkel nem dicsekednek. A televízió kiöregedett már, otthon külön van. A nagyterem nem tudja azt a sokféle igényt kielégíteni, ami itt jelentkezik. Van, aki rászánja magát a színházra. Könnyen bejut, de hazafelé már a taxit is be kell kalkulálnia a jegy árába. Vannak, akiket az ital szórakoztat, főképpen fizetés után. Sportolási lehetőség van, de nem télen. Valami terem-sport is kellene a fiataloknak.

Szabó Antal, a 23 éves olajipari technikus fűrészes, aki különösképpen hetenként kétszer németet tanul, fotózik, vásárolja és olvassa a könyveket, szintén a terem-sportot hiányolja munkatársai nevében. Rokonszenves fiatallembor. Brigádját nem csupán a termelésre ösztönzi, hanem mindent elmond nekik a föld titkairól is, előkészíti a továbbtanulókat, külön foglalkozik azokkal az emberekkel, akiket a pusztai napi tényeknél kívül más is érdekel. Kérdezem, hogy tervezné meg, mi kellene az embereknek még a szabad idejük hasznos eltöltéséhez?

Több klubfoglalkozás. Nem kellene azt csak estére hagyni. Igazodjék a váltásokhoz. Jó lenne közös kultúr-csoportot szervezni egy főleg nőket, lányokat foglalkoztató üzemmel. De leginkább egy olyan fő foglalkozású kultúrfelelős kellene, aki valóban hivatásának érzi a tördést emberekkel, és megszervezi, hogy ne csak elfogadják a lehetőségek szerinti szolgáltatásokat, hanem maguk is közreműködjenek azok létrehozásában.

Szerény kívánságát továbbadom.

H. D.

„Bormúzeum”

Újabb 500 palackkal gyarapodott a Szőlészeti Kutató Intézet tarczai telepen az egykori Rákóczi pincében berendezett boryütemény, s ezzel az ott őrzött palackok száma meghaladja a tízezeret. Az 1700-as években készült pincében 10 évvel ezelőtt berendezett „bormúzeum” gyűjteménye tudományos jelentőségű. A borok rendszeres vizsgálata szolgáltat adatot arról, milyen kémiai és fizikai változások megy keresztül a tokaji bor hosszabb tárolás után. A tokaji nemesborok — a száraz és édes szamorodni, valamint az aszú — bizonyos idő után ugyanis még palackozva is „elöregednek”. Erről a folyamatról akarnak a szakemberek pontos képet kapni.

Perbeszéd a beleszólásért

Fiatl barátait szólítja Mesterházi Lajos Ésbeli cikkében, fiatal barátait, akiknek zöme egyébként KISZ-funkcionárius. Ezek a politizáló fiatalok merészen odamondogatnak a KISZ-nek: „Csak nevében az ifjúkommunisták szervezete”, „politikai akciói tartalmatlanok, formálisak”, meg hogy „tulajdonképpen mindenki megtalálja benne a magát, aki táncolni akar, aki valamilyen művészeti ágbán vagy mesterségben versenyezni akar, aki sportolni vagy utazni akar, csak éppen a harcra kész, politizáló fiatalság nem.” Január vége óta, Mesterházi Lajos írása óta, már szót kértek néhányan a fiatalságról. Véletlenül éppen most került mozivásznonra egy film is, a Fényes szelek, ami a NÉKOSZ — mozgalom ugyan történelmi távlatlát merevült, mégis a mához címzett elevevességével teszi hozzá szenvedélyesen a magáét: vajon harcra kész, politizáló-e a fiatalság? Szenvedélyesen és persze közvetve, hiszen arról szól, hogy alig két évtizede még harcos volt, politikus. Mesterházi írása pedig arról a kétarcúságról, miként ez a harcos, politikus szemlélet ma jelentkezik. Érdemes lenne tehát azt is megkérdezni: lehet-e harcos, politikus a mai fiatalság? Konkrétabban: a KISZ rendelkezik-e megfelelő súllyal, tekintéllyel a társadalmi életben ahhoz, hogy presztízse elegendő legyen egy politizáló, aktív társadalmi életű, közelítő fiatalság vállalásához, felkészítéséhez, kialakításához.

Azt hiszem, a beleszólásnak ezzel az „értelmes súlyával” a társadalmi élet valamennyi területén nem rendelkezik az ifjúsági szövetség. A gazdaságirányítás új mechanizmusával bővült az üzemek, termelőszövetkezetek demokratizmusa, ám a KISZ részvétele a vezetésben még eléggé egyenletlen. Nagyobb üzemekben óhatatlanul befolyí az irányításba, függetlenül emberei vannak (a tavalyi egyéves kollektív szerződéseknél a Csongrád megyei üzemek felénél külön bizottságokat alakítottak, most a két éves szerződéseknel tovább nőtt véleményük súlya), de a kisebb üzemekben és főleg a termelőszövetkezetekben a társadalmi demokrácia kiszélesítésével nem haladt párhuzamosan a KISZ-nek a vezetésben játszott szerepe. KISZ-titkár ritkán vezetőségi tag, mert sokszor nem partner, hisz fiatal, húsz vagy huszoneves. Gondolni kellene arra — most, hogy a termelőszövetkezetek párt-szervezeteinek a gazdasági reform dandárja mellett több idejük marad —, hogy a partnerképes fiatalokat házon belül neveljék.

Nincs rózsás helyzetben a KISZ a tanácsi közigazgatásnál sem — nagyon kevés a 30 év alatti tanácstag, tavalyi adatok szerint a megyében 8,4 százalék. Szegeden 267 tanácsagból mindössze 8, tehát 3 százalék. Több mint 5000 egyetemi hallgatóból pedig nincs egyetlen egy sem. Az okok persze a területi rendszerben is keresetők, sőt talán főleg itt. Nem arról van szó, hogy a 18–30 éves választópolgárok a rájuk eső arányban kapjanak képviselőket, de hogy méltányosabb számban kellene, az kétségtelen.

Nem lehet véletlen, hogy a KISZ önállósága éppen a középiskolákban aktívabb. Legutóbb például rendeletileg kaptak lehetőséget, hogy a továbbtanulási ügyekben külön véleményt készítsenek. Külön, önálló véleményt, amit akkor is továbbítanak fölfelé, ha az eltér az iskolai javaslatától. Amióta önálló iskolai párt-szervezetek alakultak, a párt-összekötő tanár valóban a pártot képviseli a KISZ-ben. Hogy ennek eredménye iskolánként változó, lehetséges. Bizonyos azonban: a fiatalok nem lehetnek alkalmaskak közéleti tevékenységre, ha annak próbálgatására nincs lehetőségük. Ha az előttük még ideálizáltan, letisztázatlan fogalmaival, felépítésével, struktúrájával jelentkező szocializmusból — akár írhatnám Szocializmusból — nem kótolhatnak az élet sűrűjébe, a szocializmus tárgyi valóságába, megnyilvánulási formáiba. (Ami lehetne feladata a tananyagnak is, inkább a mostaninál.) Azt hiszem, igen hiányos a fiatalok közéleti, állampolgári műveltsége: nehezen igazodnak el a társadalmi szervezetségben (írhatnám: túlszervezettségben), alig találják helyüket az intézmények falanxában. Sokszor azt sem tudják, mi a különbség a gyűlés és ülés között (persze manapság ki a megmondhatója). Alig tudják, mi a szerepe a parlamentnek, a tanácsoknak, a különféle társadalmi és tömegszervezeteknek, miben és hol segíthetnek nekik. Mi még alkotmánytan órákon kaptunk némi felvilágosítást, ma nem tudom, hogyan. Egészen komoly, magas szintű általános műveltségű fiatalok tanulnak az iskolapadokban — a se szeri, se száma vetéledők, tanulmányi versenyek perdöntő bizonyítékokat szolgálhatnak —, s a közéletben jórészt tanácstalanok.

Klubok, helyiségek szükségesek ahhoz, hogy a szabad idő kulturált felhasználása egyben a politizáló fiatalság jelenlétét is garantálja a társadalomban. A fiatalság: generáció. Generáció, melynek tükrében nap mint nap önmagát látja viszont, önmaga jövőjét, a felnőtt társadalom. Ha nem harcos, ha nem politikus ez a fiatalság, ha közömbös, ha cinikus, ha igazabb eszmékért nem lelkesedő (vagy ha nem annak látszik) — a társadalom is oka, de megváltoztatni meg kíváltsképp a társadalom tudja.

NIKOLÉNYI ISTVÁN

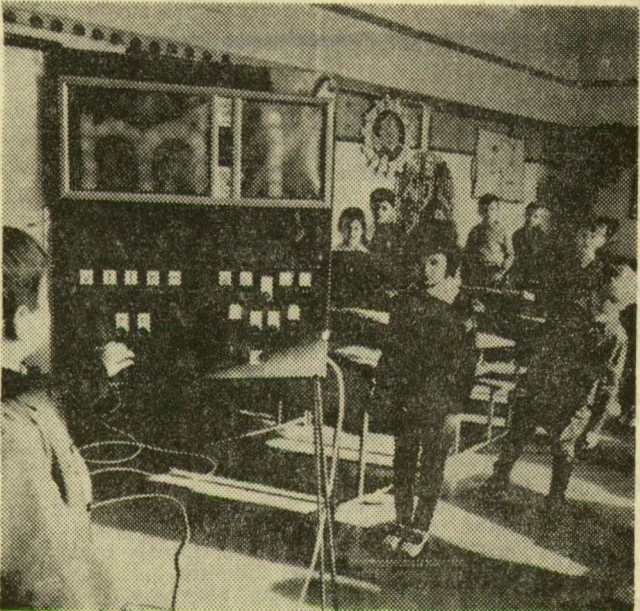
Víztorony Szegednek

A 31-es Építőipari Vállalat az egész világon dolgozó nagy építési vállalkozásával, a svéd AB Bygging céggel kötött nemzetközi megállapodás alapján Magyarországon próbál ki egy újfajta csúszószerű szerkezetet, a svéd Sven Erik Svensson és a magyar Thoma József mérnök közös találmányát. Ez a szerkezet a változó keresztmetszetű magasépítmények: tv-tornyok, kémények, hűtőtornyok stb. építését gyorsítja. Ezzel a módszerrel épült meg Pápa 1500 köb-

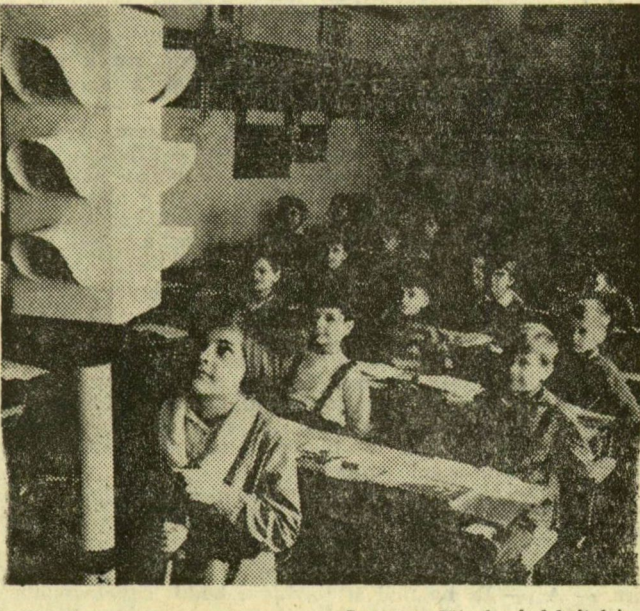
méteres víztornya, Szegeden igazolta a hozzá fűzött re-1500 és 800 köbméteres vízményeket. Ezek alapján Szabó Antal igazgató vezetésével Stockholmbe utazott a 31-es vállalat küldöttsége, győngyös-visitai Gagarin Hőerőmű 100 méter átmérőjű és 116 méter magas Heller-forgó hűtőtornyának csúszószerű betonozására. A svéd—magyar találmány már az eddigi próbákon is sára.

VASÁRNAP, 1969. FEBRUÁR 23.

DELMAGYARORSZÁG 3

Az elsősöknek mindig nehéz megtanulni a betűkapcsolást. Az elektronikus összeolvasó szerkezettel szótárogat lehet alkotni s így a kisdíjak könnyebben tanulnak meg olvasni

Somogyi Károlyné felvétele

A KRESZ-szabályokat rendszeresen oktatják az órákon, s nagy örömet okoz a padokban ülő gyerekeknek, hogy „valódi” világító forgalmi lámpa áll az osztály közepén, amit tanulás közben maguk kezelnek